

Meno: Priezvisko: TESTOVÁ
FORMA

A

Test zo slovenského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka ZŠ

T9-2013

KONTROLNÉ
ČÍSLO

3257

Milí žiaci,

máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry. Test obsahuje ukážky a 25 testových úloh. Svoje odpovede si vyznačte priamo do testu. Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom. Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpoveďovom hárku.

Každú ukážku si pozorne prečítajte. Na vypracovanie testu máte určený čas 60 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

Ukážka 1**Prvé rande – to je hotová .....**

Takže ste spoznali fajn babu a páči sa vám. Alebo fešáka (aby sme boli emancipovaní). V škole, u kamarátov, na dovolenke, v autobuse, na internete, u lekára, v jazykovej škole – hocikde – a chcete ju či jeho pozvať na rande. A chcete, aby to rande nebolo posledné...

Čo je vlastne prvé rande? Keď idete so spolužiakom sami dvaja zo školy, zastavíte sa na zmrzline a super si „pokecáte“ – je to už prvé rande? Alebo sa stretnete v meste s niekým, s kým si týždeň chatujete na internete, aby ste sa uvideli naživo – je to už prvé rande? Jednoznačná odpoveď neexistuje, lebo to, čo môže byť pre jedného rande, je pre druhého nezáväzná stretnutie. Najideálnejšie je, ak je účel stretnutia vopred naznačený a obom jasný.

Nebolo by od vecí, keby konečne niekto napísal knihu o tom, ako „randiť“ na začiatku dvadsiateho prvého storočia. Všetky staré dobré pravidlá sú prinajmenšom diskutabilné. Zdá sa, že čo platilo pred polstoročím či pred dvadsiatimi rokmi, dnes už neplatí, ale možno zase začína platiť...

Čo je však na vede nazvanej prvé rande najdôležitejšie: neberte ho príliš vážne. Smejte sa, keď sa niečo nepodarí. A ak sa vôbec nič nepodarí? Hlavu hore. Je veľmi nepravdepodobné, že by z miliárd ľudí na celom svete existoval len jeden jediný človek vhodný pre vás. Hľadajte ďalej!

(Zdroj: <http://koktail.pravda.sk>, upravené)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 01 – 05.

Ktoré z uvedených slov možno na základe obsahu ukážky doplniť na vynechané miesto v nadpise?

- 01** A kalamita   B veda   C katastrofa   D výhra

V ktorom odseku ukážky dodáva autor čitateľovi odvahu?

- 02** A V prvom.   B V druhom.   C V treťom.   D V štvrtom.

Slovo rande

- 03** A sa skloňuje podľa vzoru pekný.
 B sa skloňuje podľa vzoru vysvedčenie.
 C sa nesklonuje podľa žiadneho vzoru.
 D sa skloňuje podľa vzoru srdce.

V ktorej z možností je aspoň v jednom slove porušené pravidlo o rytmickom krátení?

- 04** A S kamarátom sa stretnete v škole, u kamarátov, na dovolenke, v autobuse.
 B Keď idete so spolužiakom sami dvaja zo školy, zastavíte sa na zmrzline.
 C Alebo sa stretnete v meste s niekým, s kým si týždeň chatujete na internete.
 D Čo je však na vede nazvanej prvé rande najdôležitejšie: neberte ho príliš vážne.

V ktorej z možností sa nachádza príslovka?

- 05
- A Pozvať na rande.
  - B Uvidieť sa naživo.
  - C Stretnúť sa v autobuse.
  - D Spoznať spolužiaka zo školy.

Ukážka 2

Marián Kováčik: Večerný sonet

*Túlali sme sa poza mesto sami
Obaja trošku láskou sklamaní
Belasý večer obväz ██████████
Prikladal ako mäkké ruky mamy*

*Po dlhých týždňoch zase hlas tvoj známy
Čítame naše nové ██████████
To vtedy nikto nesmie cigániť
Ak potulky sa končia rozlúčkami*

*Keď súmrak sčernie ako tvoje vlasy
Ďaleké okná vietor spánku ██████████
Hviezdy sa cudne mrakmi zahalia*

*Nemaj mi za zlé že som nedovravel
A že len rosa rozsypaná v tráve
Vo vlasoch sa ti jagala*

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 06 – 10.

V ktorej z možností sú slová, ktoré treba dosadiť na zvýraznené miesta v básni v uvedenom poradí?

- 06
- A ma mámi, romány, zjasí
  - B ma mámi, zoznamy, zhasí
  - C na rany, zoznamy, zjasí
  - D na rany, romány, zhasí

Ktoré tvrdenie o básni je nepravdivé?

- 07
- A Je to báseň o vlasti.
  - B Je to sonet.
  - C Je to lyrická báseň.
  - D Je to báseň o láske.

V ktorej vete sa nachádza sloveso v minulom čase a podmieňovacom spôsobe?

- 08
- A Nuž nemaj mi za zlé, že som ti to nedovravel.
  - B Ak by sa naše potulky končili raz rozlúčkami.
  - C A chladná rosa by sa ti bola vo vlasoch jagala.
  - D Túlali sme sa tmavým mestom celkom sami.

V ktorej z možností sú uvedené len epiteta?

09

- A belasý večer, mäkké ruky, rozsypaná rosa
- B nové romány, ďaleké okná, tvoje vlasy
- C známy hlas, vietor spánku, cudne zahalia
- D rozsypané v tráve, po dlhých týždňoch, láskou sklamané

V ktorej z možností sú správne určené básnické prostriedky:

belasý večer ako mäkké ruky mamy – vietor spánku – hviezdy sa cudne mrakmi zahalia?

10

- A prirovnanie, personifikácia, epiteton
- B personifikácia, epiteton, metafora
- C personifikácia, metafora, prirovnanie
- D prirovnanie, metafora, personifikácia

Ukážka 3

Univerzita v meste na Dunaji

Páni študenti po prvý raz zasadli do lavíc na jeseň roku 1467. Veľa o nich nevieme, lebo písomnosti Istropolitany, akými sú univerzitné matriky a iné zoznamy poslucháčov, sa nám nezachovali. To však vieme, že nová univerzita mala ctížiadosť v 1. rade začať výučbu na všetkých štyroch fakultách. Zaiste najviac študentov sedelo na fakulte prvej, filozofickej, ktorú vtedy nazývali artistickou. Nie preto, že by sa tam cvičilo na visutej hrazde, ale preto, že každý jej poslucháč musel ovládať „sedem umení“, po latinsky *septem arte*. Prvé tri umenia – gramatiku, dialektiku a rétoriku – sa naučil už na strednej škole, ďalšie štyri – geometriu, aritmetiku, astronómiu a základy hudby a spevu – na filozofickej fakulte. Kto sa zaoberal všetkými 7 slobodnými umeniami a zložil z nich prísne (rigorózne) skúšky, bol už človekom pomerne vzdelaným. V spoločnosti, kde len málo ľudí vedelo čítať a rátať sotva na prstoch, bol spôsobilý vykonávať i náročnejšie zamestnania. A kto chcel mať ešte vyššie vzdelanie, mohol sa po skončení artistickej fakulty zapísať na fakultu právnickú, lekársku alebo teologickú. V stredovekej spoločnosti nechýbali ľudia, ktorí absolvovali všetky fakulty. Boli to naozaj vynikajúci vzdelanci a učitelia svojej doby.

(Matúš Kučera: Slovensko v dobách stredovekých – upravené, skrátené)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 11 – 15.

Ktoré z tvrdení vyplýva z textu ukážky?

11

- A Vyučovanie na Istopolitane sa začalo v roku 1476.
- B Právnická fakulta sa v stredoveku nazývala artistická fakulta.
- C V stredovekej spoločnosti vedeli skoro všetci ľudia čítať.
- D Gramatiku, dialektiku a rečníctvo sa naučili už stredoškólcami.

Do ktorého jazykového štýlu možno zaradiť ukážku?

- 12 **A** umelecký   **B** náučný   **C** hovorový   **D** publicistický

Ktoré z tvrdení nevyplýva z textu ukážky?

- 13 **A** Po absolvovaní artistickej fakulty mohli študenti študovať na teologickej fakulte.
B O dejinách Istropolitany sa dozvedáme z univerzitných matrík a zoznamov.
C Pomenovanie filozofickej fakulty v stredoveku pochádzalo z latinčiny.
D Zakladatelia novej univerzity chceli začať vyučovanie na všetkých fakultách.

V ktorej z možností sú všetky podčiarknuté číslovky z ukážky napísané správne?

- 14 **A** tisíc štyristo šesdesiatsedem, v prvom (rade), (všetkými) siedmimi
B tisícštyristošesťdesiatsedem, v prvej (rade), (všetkými) siedmymi
C tisícštyristošesdesiat sedem, v prvej (rade), (všetkými) siedmymi
D tisíc štyristo šesťdesiatsedem, v prvom (rade), (všetkými) siedmimi

Posledná veta v ukážke je

- 15 **A** jednoduchá rozvitá.
B jednoduchá holá.
C jednoduché podradovacie súvetie.
D jednoduché priradovacie súvetie.

Ukážka 4**Sofokles – Antigona**

KREÓN: Kto nie je so mnou, je proti mne!

ANTIGONA (Ticho): Je hanbou ctiť si brata?

KREÓN (Kričí): A ten, koho zabil, to ti nebol brat?

ANTIGONA: Bol, boli obaja z tej istej krvi ako ja!

KREÓN: A prečo uctievaš tak bezbožne len jedného?

ANTIGONA: Ten druhý brat by nesúhlasil s tým, čo vravíš.

KREÓN: Akože by nie, keď si ho nechceš ceniť viac než toho bezbožníka!

KREÓN: Ale plienil túto zem! Tvoj druhý brat ju bránil!

ANTIGONA: Nieto medzi nimi rozdielu pred tvárou smrti.

KREÓN: Vždy je rozdiel medzi zlým a dobrým!

ANTIGONA (Volá): Ale ja som prišla na svet milovať, nie nenávidieť!

KREÓN (Panovačne): Ak chceš milovať – tak miluj v podsvetí! No nado mnou, kým žijem, žena vládnuť nebude!

(Zdroj: Sofokles: Antigona, Interpopulart Slovakia 1995, upravené)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 16 – 20.

Ktorým z výrokov Kreón odsudzuje Antigonu na smrť?

16

- A No nado mnou, kým žijem, žena vládnuť nebude!
- B Nieto medzi nimi rozdielu pred tvárou smrti.
- C Ak chceš milovať – tak miluj v podsvetí!
- D Ten druhý brat by nesúhlasil s tým, čo vravíš.

O koľkých súrodencoch hovorí ukážka?

17

- A o jednom
- B o dvoch
- C o troch
- D o štyroch

V ktorej z možností tvoria slovesá antonymá?

18

- A Ak chceš milovať – miluj v podsvetí!
- B Prišla som na svet milovať, nie nenávidieť.
- C Bol, boli obaja z tej istej krvi ako ja.
- D Vždy je rozdiel medzi zlým a dobrým.

V ktorej z možností je obrazné pomenovanie k slovu *súrodenec*?

19

- A Prečo uctievaš tak bezbožne len jedného?
- B Bol z tej istej krvi ako ja!
- C Keď si ho nechceš ceniť viac než toho bezbožníka!
- D Je hanbou ctiť si brata?

Ukážka je úryvkom

- 20 **A** z novely. **B** z balady. **C** z tragédie. **D** z románu.

Cestovanie autobusom

Eva je z Novej Bane a chce cestovať k príbuzným autobusom do Banskej Bystrice. Na internetovej stránke si pozrela tento cestovný poriadok.

Cestovný poriadok Bratislava – Košice

Zastávka	Príchod	Odchod	Km	Poznámka
Bratislava, autobusová stanica		9:45	0	MHD
Nitra, autobusová stanica	11:05	11:10	89	MHD
Nová Baňa, autobusová zastávka		12:10	146	
Zvolen, autobusová stanica		13:05	203	MHD
Banská Bystrica, autobusová stanica	13:30	14:00	225	MHD
Brezno, železničná stanica		14:40	267	
Muráň, námestie		15:40	310	
Rožňava, autobusová stanica	16:55	17:00	363	MHD
Moldava nad Bodvou, autobusová stanica		17:46	405	
Košice, autobusová stanica	18:20	18:25	436	MHD

21

MHD – možnosť prestupu na mestskú hromadnú dopravu.

Na linke platí cenník vyhlásený dopravcom.

Prednostne sa prepravujú cestujúci do vzdialenejších zastávok.

Ide v pracovných dňoch.

Na linke sa neprepravujú veľmi rozmerné predmety, detské kočíky (okrem skladacích) a živé zvieratá (okrem vodiacich psov).

Miestenku s cestovným lístkom si možno zakúpiť na vzdialenosť minimálne 100 km.

(Zdroj: internet – www.cp.sk, upravené)

Ktorá z Eviných úvah je na základe informácií cestovného poriadku správna?

- A** V Novej Bani si môžem kúpiť miestenku k cestovnému lístku.
B Príbuzným oznámim, že vlak príde na stanicu do Banskej Bystrice o 14:00.
C Na autobusovej stanici v Banskej Bystrici môžem prestúpiť na MHD.
D K príbuzným do Banskej Bystrice môžem cestovať v ktorýkoľvek deň v týždni.

Aký význam má slovo *rozpumpovala* v krátkej správe?

Návštevníkov včerajšieho koncertu najviac rozpumpovala a primála vlniť sa v rytme samby najmä ohnivá hudba, za čo hudobníkom ďakujeme.

22

- A** posilnila **B** rozprúdila **C** načerpala **D** udivila

Akú melódiu majú nasledujúce vety?

Kde je moje pero? Prečo tu nie je?

23

- A klesavú, klesavú
- B klesavú, stúpavú
- C stúpavú, stúpavú
- D stúpavú, klesavú

Ktorá veta je napísaná bez pravopisnej chyby?

24

- A Nadrobno nakrájanú cibulu opražíme v menšom hrnci na rozpálenom oleji.
- B Pridáme paradajkové pyré, zalejeme vodou, posolíme a vložíme klinčky.
- C Za občasného premiešania povaríme v prikrytom hrnci asi pätnásť minút.
- D Napokon polievku zahustíme maizenou ktorú pred tým vymiešame vo vode.

Ktorá z možností obsahuje stupňovanie deja?

25

- A Nemám rád, že ma miluješ, tak ma to mrzí.
- B Bud' ku mne trochu ľahostajná a trochu chladná!
- C Zakazuj lásku, mraz ju, drv ju, nič ju!
- D Len z kyprej pôdy pochybností nám láska rastie.

KONIEC TESTU